

NARODNI DNEVNIK

Izhaja vsak dan opoldne, izveniši nedelj
in praznikov.

Mesečna naročnina: V Ljubljani in po
pošti: Din 20.—, inozemstvo Din 30.—.

Neodvisen političen list.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO:
SIMON GREGORČIČEVA ULICA ŠTEV. 13.
TELEFON ŠTEV. 552.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarzi.

Pisnim vprašanjem naj se priloži ~~namena~~
za odgovor.

Račun pri poštnem ček, uradu štev. 13.622.

Krizarenje.

Posebnost naših vlad je, da so stalno v
krizi. Vseeno, če je vlada homogena ali
koalicijska, če ima veliko ali majhno
večino, Damoklejev meč krize visi vedno
nad njeno neponosno glavo.

Tako tudi sedaj! Ni še sprejet proračun, ki je končno državna nujnost, in že se zatrjuje, da dobimo po izglasovanju proračuna novo vlado, ki po svojem bistvu ne bo nič drugega ko sedanja vlada z nekaterimi večjimi ali manjšimi osebnimi izpremembami. In ravno zato bo tudi nova vlada le krizarila, mesto da bi vladala in zato bo še nadalje večna nevarnost krize najslabša stran nove vlade.

Posledica teh neprestanih kriz je, da vse delo počiva in da naše gospodarstvo propada. Uradniki so v večni negotovosti, kdo bo njih prihodnji minister in ker se pri nas z vlado menja tudi uradna garnitura, ne ve nihče, kako naj ukrene, da se ne zameri svojemu bodočemu šefu. Ni čuda, če pri takih razmerah kup nerešenih aktov stalno narašča in če slabo kvaliteto naše uprave pač vsi konstatiramo, a jo ravnotako enodušno dalje mirno prenašamo.

Pa če bi imele vse te krize vsaj kak načelen pomen! Vse prej ko to! Niti ena naših vladnih kriz ni doprinesla k razčiščenju pojmov, niti ena ni nastala iz načelnih vzrokov. Vedno je porodil vladne krize samo strankarski, dostikrat pa tudi že čisto osebni interes.

Mi imamo že leto dni neprestano krizo, ker je v krizi zdravje šefa vladne stranke. Državni voz ne gre in ne gre naprej in vsi vemo, da ne gre naprej zato, ker ni več kos svoji nalogi tisti, ki ima državno krmilo v svojih rokah. Povsod drugod bi takemu ministru rekli, da naj gre, le pri nas je stvar čisto narobe in poziv, da naj gre, dobi tisti, ki ne more več mirno gledati, kako propada vse vsled nesposobnosti enega moža.

In zato krizarimo že leto dni in bomo krizarili bogzna še kako dolgo, ker naša skupščina ni dorasla svoji nalogi in ker nima poguma, da bi napravila red.

In tega poguma ne bo imela, dokler ne bodo volilec poklicali poslance na odgovornost in jim prav energično povedali, da so tega krizarjenja siti!

Vse te naše vladne krize so prava »fortvurstlerija«. Ne vpraša se, kakšne zakone bo dala nova vlada, po kakšnem principu bo vladala, temveč vpraša se samo, za kako dolgo ji nezdruge za kulisne sile puste življenje in kako bo premagala krizo, v katero redno vstopi, še predno je bila zaprisežena.

Vsled teh vladnih kriz imamo že celo legijo ministrov na razpoloženju in nastal je že pregovor, da je Jugoslavija država, kjer postane politik lažje minister ko pa poslanec. Zato pa so dobri ministri tudi prava bela vrana.

In če kdaj pridemo do take bele vrane, potem vsled večnega krizarjenja niti ta ne more razviti svojih sil. Komaj je storjen zakonski načrt, pa je že izmenjan minister in zopet se sestavlja zakonski načrt po novih vidikih in to se ponavlja ad infinitum.

Vse zlo našega javnega življenja leži v tem krizarjenju in ne moremo še upati, da ga bo skoraj konec. Zakaj te večne krize so povzročile apatijo javnosti za politična vprašanja, to mrtvilo pa je protektor večnih kriz.

Zato ni boljšega leka proti večnim krizam, kakor je aktivnost javnosti. Toda treba je, da se ta pojavi čim prej, ali pa bo krizarjenje ubilo vse naše gospodarstvo.

Seja skupščine.

EKSPOZE MINISTRA PAVLE RADIČA. — 500.000 HEKTARJEV RODOVITNE ZEMLJE POD VODO.

Beograd, 23. marca. Popoldanska seja narodne skupščine se je pričela ob 6. in pol. Na dnevnem redu je bil proračun ministrstva za agrarno reformo.

V začetku se je govoril minister Pavle Radič, ki je podal ekspozice o delu v svojem resoru. Navaja, da bo že skoro leto dni, odkar je povzel besedo v tej skupščini v znani svoji politični izjavi. V tej izjavi sem kot eno izmed političnih točk programa hrvatske seljačke stranke omenjal naše naziranje o agrarni reformi, ki smo ga imeli mi že pred tridesetimi leti. Takrat še ni bilo sovjetov. Mi smo že takrat povedali svoje nazore, kako je treba izravnati neenakost glede zemljiške posesti. Nismo našli nerazdeljene zemlje, a bi jo morali razdeliti. Sem minister za agrarno reformo, pa nimam zemlje, pač pa veliko število reflektantov. Pri nas gre vedno bolj lepa zemlja pod vodo, mesto da bi se lepa zemlja oslobodila od vode. Znana stvar je, da imamo pod vodo 500.000 hektarjev rodovitne zemlje.

Naša agrarna politika bi se lahko označila z eno samo besedo, ki je dovolj jasna in to je začasnost. Ko sem prišel jaz, sem našel, da se je že pred menoj začelo urejevati. Nadaljeval sem z ureditvijo. Ni mala stvar, da smo prišli do prepričanja, da je tako reševanje agrarne reforme, kakor je to izvedeno pri nas, porušilo pridobitno sposobnost naše zemlje, kar kar nas je oviralo pri okrepitvi dinarja in pri jačanju financ ter glede na davčno moč naše države.

Ugotovili smo, da je v Vojvodini 45 odstotkov takih, ki so dobili zemljo, pa so jo zapustili in tako ne plačajo nič davka. To nas je pripravilo do tega, da pri izvajanju agrarne reforme postopamo nekoliko strožje.

Kar se tiče Dalmacije, je komisija izvršila svoje delo in v najkrajšem času bom predložil klubom in narodni skupščini načrt zakona o definitivni ureditvi agrarnih odnošajev v Dalmaciji. Kar se tiče agrarnih odnošajev v Bosni in Hercegovini, je tam razdeljena zemlja med 13.000 družin. Razen tega je 6000 dobrovoljev, a je še okrog 1500 ljudi, ki bi jim bilo treba odmeriti zemljo.

V južnih krajih gre paralelno z dodelitvijo zemlje domačemu življu dodelitev zemlje kolonistom. Dobrovoljev je tam malo. V ministrstvo agrarne reforme prihajajo ponajveč prošnje dobrovoljev in optantov ter sedaj tudi grških beguncev. Število dobrovoljev ni točno ugotovljeno, a danes znaša to število veliko več, kakor pa izkazujejo uradni podatki. Želel bi, da dobrovoljci sami uredijo svoje razmere v organizaciji, tako da bomo na čistem, kdo je dobrovoljec in kdo ni.

Naša agrarna reforma je vsekakor boljša ko rumunska in poljska, zaostaja pa za češkoslovaško. Mi nismo v bližini Ru-

sije in ta nam idejno ni nevarna, ker smo proti takim idejam. Z druge strani moramo računati, da smo v bližini zapada in mi se zahvaljujemo našim velikim zaveznikom, da smo vsi v eni državi. Na dejamo se, da bomo z zaupanjem velikega kapitala z zapada mogli dobiti potrebna sredstva v pogledu melioracij, s katerimi bi se velik del zemlje osvobodil od vode, nadalje da nam bo moči izvesti regulacije, elektrifikacije itd.

Mnogo posestev je bilo pri nas enostavno odvzetih brez vsake zakonite podlage in se je razpolagalo z njimi brez vsake pravne osnove. Po zbranih podatkih je bilo do konca preteklega leta v južnih krajih uspešno koloniziranih 6604 družin na 48.804 ha in 2931 domačih interesov na 13.696 ha. Glede čivčivskih odnošajev je bilo lastnikov 5973 in 9899 čivčij na 27.692 ha zemlje. Število zgrajenih hiš znaša 3249. Zemljišče je bilo pridobljenih za koloniste 49.066 ha, a naselitev se je vršila polagoma, ker ni kredita za podelitev podpor in za gradnjo naselbin.

V Bosni in Hercegovini je v pogledu ureditve kmetijskih odnošajev izplačanih 103.911 kmetijskih zemljišč na 637.006 ha obdelanih zemljišč in 677.234 ha šume. V pogledu kolonizacije je bila podeljena zemlja 496 invalidom, 1507 ljudem brez hiš, 5907 dobrovoljem in 5108 ostalim, v celem 13.198 družinam. V Bosni in Hercegovini je 8558 dobrovoljev, od katerih jih je izven Bosne dobilo zemljišča 3792. Na podlagi beglške uredbe je 45.449 sporov, a jih bo v celem okrog 60.000. Od teh sporov je rešenih v prvi instanci 37.535, v drugi 5832, v tretji pa 1050.

V severnih krajih spadajo velika posestva pod agrarno reformo. Takih posestev je 604, od teh 205 last inozemcev. Skupna površina vseh teh posestev je 885.331 jut. Razdeljenih je 575.793 jut, to je 66 odstotkov, in sicer nad 222.735 družin. Dobrovoljev je bilo 18.886 družin s 161.623 jutri, kolonistov 7118 s 47.034 jutri.

Število zgrajenih hiš je znašalo ob koncu 1924. leta 6061. Skupno število družin, ki so zainteresirane na agrarni reformi znaša 369.278. Interesirancev na agrarni reformi je okrog pol milijona, površina obdelanih zemljišč pa znaša 1.346.624 ha.

Ko je minister Pavle Radič končal svoj ekspozice, je govoril samostojni demokrat Kujundžić, ki se je bavil z razmerami v Južni Srbiji.

Nato se je še samostojni demokrat Umićević bavil z vprašanjem dobrovoljev.

Radikal Toma Popović je hvalil delavnost ministra za agrarno reformo.

Nato je bila seja zaključena in naslednja napovedana za danes dopoldne ob 9. uri.

odbor ministrov. — Prometni minister je predložil osnutek pravilnika o rečni plovbi.

OBCINSKE VOLITVE V DALMACIJI BODO ŽE APRILA MESECA.

Beograd, 23. marca. Splitski veliki župan dr. Perović je imel včeraj daljšo konferenco z notranjim ministrom Maksimovićem. Razpravljala sta o izvedbi občinskih volitev v Dalmaciji. Te volitve bodo prej, kakor se je mislilo, to je, že meseca aprila t. l. Volitve se bodo vršile po volilnem zakonu, ki sedaj velja v Dalmaciji.

Interpelacija opozicije v zadevi Radeta Pašića.

Beograd, 23. marca. Demokratski poslanski klub je sklenil, da se vložijo interpelacija zaradi nedovoljenih intervencij Radeta Pašića pri državnih dobavah. Interpelacijo bo izdelal dr. Sečurov. Ko bo interpelacija podpisana od vseh predsednikov opozicijskih klubov, bo predložena skupščini.

Beograd, 23. marca. Danes dopoldne se sestanejo načelniki klubov bivšega opozicijskega bloka, da končno uredijo besedilo interpelacije v stvari Radeta Pašića. Nato se pozovejo tudi samostojni demokrati, da to interpelacijo sopodpišejo. O tem so bili že obveščeni. Nekateri poslanci samostojne demokratske stranke so že včeraj izjavili novinarjem, da nimajo načelno nič proti tej interpelaciji. Sicer pa pravijo, da je to zadeva, ki je še pred sodiščem, in zato odbojajo nekatere ministre, ki so poskušali posredovati med Radetom Pašićem in Dragišo Stojadinovićem, da bi se poravnala.

OMAJANO STALIŠČE NIKOLE PAŠIĆA.

Beograd, 23. marca. V političnem položaju opazimo čim dalje bolj tendenco, izzvati nekako zaostroitev in s tem dovesti do razbistrenja vsa vprašanja, ki naj bi prišla na dnevni red. Pašić stoji pred zadnjo odločitvijo. Izgleda, da bi utegnili priti do akutne situacije, še predno bo sprejet proračun. Ministrski predsednik se v svojem privatnem stanovanju posvetuje z različnimi uglednimi prijatelji. Opozicija je zavzela v skupščini ostro stališče in bi, kakor izgleda, rada ustvarila tak položaj, da bo moralo priti do razširjenja vlade, kakor hitro bo izglasovan proračun.

Pašića skrbi poleg vprašanja njegove lastne osebe tudi akcija, ki se je začela proti njegovemu sinu Radetu Pašiću s procesom pred tukajšnjim prvostopnim sodiščem. Interpelacija celokupne opozicije v zadevi Radeta Pašića je težak element, ki bo znatno vplival na rešitev vprašanja glede osebe samega Pašića. Položaj je toliko zanimivejši, ker gre tu za umik Pašića iz političnega življenja.

Ta vprašanja se ne razčističujejo to pot samo v parlamentu, temveč tudi na raznih sestankih.

KRALJ SE INFORMIRA O DAVČNI POLITIKI VLADE.

Beograd, 23. marca. Še pred izglasovanjem proračuna bo kralj sprejel poročevalca vladne večine Gavrilovića in si dal podrobno poročati o proračunu, o amandmanih in o finančni politiki naše države. Krona pa želi slišati tudi druge finančne strokovnjake, ne izključivši niti dr. Kumanudija, ki bo sprejel še pred zaključkom proračuna, tako da bodo na merodajnih mestih obveščeni tudi o njenju opozicije.

NEMŠKI PARLAMENT V ŽENEVI.

Berlin, 23. marca. Včeraj se je v parlamentu pričela debata o zunanji politiki. Besedo je povzel dr. Stresemann in obrazložil dogodke v Ženevi. Za njegovega govora je prišlo do burnih prizorov.

POVRATEK BALKANSKIH ZUNANJH MINISTROV.

Beograd, 23. marca. Včeraj popoldne sta potovala skozi Beograd grški zunanji minister Rulos in bolgarski zunanji minister Burov, ki sta se vrnila iz Ženeve.

J. Nassenbach, tajnik Mednarodne strokovne zveze v Amsterdamu:

Razvoj strokovnega gibanja

Strokovne organizacije so si priborile trdno stališče v gospodarskem življenju vseh industrijskih držav in se priznavajo povsodi, kjer so mogle razvijati svoje plodono delo daljšo dobo, kot zastopnice širokih slojev delavstva. Nikjer si niso strokovne organizacije to stališče zlahka priborile. Najprej je bilo treba delavce same o potrebi združevanja prepričati, kar nikakor ni bilo lahko delo. Nato je bilo treba delodajalce k priznanju strokovnih organizacij prisiliti in končno pripraviti zakonodajo in oblasti do tega, da so mogle strokovne organizacije neovirano delovati.

Delavcem je bilo treba dopovedati, da imajo pravico stremeti za zboljšanjem svojega položaja in da morejo to doseči le, če skupno in sporazumno nastopajo. Zaveza o solidarnosti je bilo treba šele vzbuditi, pa tudi vero v možnost doseči uspehe. To se je moglo v prvi dobi najlažje zgoditi na ta način, da se je opozarjalo na že dosežene uspehe, to pa doseči v prvi dobi je bilo nad vse težko. Toda neprestana propaganda je vendarle pripeljala k cilju in danes moremo s ponosom pokazati na delo, ki so ga dovršile strokovne organizacije v interesu delavstva.

Kratkoviden podjetnik je moral smatrati strokovne organizacije že v naprej kot sebi sovražne in tem primerno tudi nastopati. Njih namen je vendar bil vzeti mu del njegovega dobička in ga dati delavcem, obenem pa s skrajšanjem delovne dobe omejiti izkoriščanje delavca. Da stremljenja strokovnih organizacij po višji plači in krajši delovni dobi ne pomenijo tudi kar takoj zmanjšanje zaslužka podjetnika, tega se ni že v začetku spoznalo. Podjetniki so zato skušali ustanavljanje strokovnih organizacij preprečiti in pod grožnjo kazni odpustiti iz službe vsakega delavca, ki bi hotel pristopiti k strokovni organizaciji. Keliko delavcev je prišlo ob kruh, ker so postali člani strokovnih društev, kolikim se ni potem dogovoril med podjetniki in vsled črnih listov vsela možnost, da bi si našli delo!

Uvidevni podjetniki so pa spoznavali nekatere prednosti strokovnih organizacij in uvideli so, da je urejevanje odnosov med podjetniki in delavci s pomočjo strokovnih organizacij mnogo plodovitejše kakor pa direktno pogajanje z delavci.

Kar so tiče zakonodaje in oblastev so ta skoraj brez izjeme v vseh deželah pobijala nastanek strokovnih organizacij. Smatrala so jih kot sovražnost za državo in za razvoj industrije in ker so bili državni krmilniki vedno in razreda, čegar interesi so nasprotovali delavcem, so si tudi zavedno ali nezavedno svojili mišljenje svojega razreda. Kdor pomena zgodovino angleškega strokovnega gibanja, najzgodnejšega gibanja te vrste, ta pozna krstovo pot, ki se jo morale prehoditi v prvi dobi strokovne organizacije. V Nemčiji, kjer sem prečel ves razvoj strokovnega gibanja,

kakor tudi v drugih državah, ni bilo drugače. To se je sedaj izpremenilo. V vseh kulturnih državah je priznanje strokovnega gibanja kot potreba in preganjanje delavskega gibanja velja kot znak reakcionarnosti in nekulture.

V kaki meri je napredovalo strokovno gibanje, dokazuje število članov k Strokovni zvezi priključenih strokovnih deželnih central. To število je znašalo:

leta 1904	2.477.000
leta 1905	2.949.000
leta 1906	3.664.000
leta 1907	4.097.000
leta 1908	4.237.000
leta 1909	5.807.000
leta 1910	6.118.000
leta 1911	6.900.000
leta 1912	7.383.000
leta 1913	7.702.000
leta 1914	8.843.000
leta 1915	1.168.000
leta 1916	5.234.000
leta 1917	6.996.000
leta 1918	10.359.000
leta 1919	23.170.000
leta 1920	22.701.000
leta 1921	22.411.000
leta 1922	18.574.000
leta 1923	16.490.000

Kakor se iz tega vidi, je članstvo stalno narasčalo in šele med vojno je nastopilo nazadovanje, kateremu je koncem vojne sledil razmah, ki je bil naravnost nezdružen. Najvišje število članstva je bilo pred tem leta 1913, namreč 7.702.000. To število je leta 1915 padlo na 5.168.000 in se dvignilo leta 1919 na 23.170.000, torej več kot za štirikratno. Da ta iz vojne in revolucionarnega gibanja porojen razmah ne bo trajno obstal, je vedel vsak, kdor je imel le količič izkušenj v strokovnem gibanju. Zato nikakor ni treba nazadovanja, ki se je pojavilo v zadnjih letih, vzeti tragično, čeprav bi bilo sveda nasprotno prijetnejše.

Da so mogle strokovne organizacije tam, kjer so bile močne, položaj delavca zboljšati, je vsakomur jasno, kdor pozna delavske razmere iz lastnega opazovanja. Pri tem pa nikakor ni industrija propadla, temveč se je še bolj razvila. Postalo je splošno priznано, da je napredek industrije mogel le s pomočjo tehnično in kulturno razvitega delavstva, da pa pridemo do takega delavstva le potem dobrih delavskih razmer in mezd.

Ne more biti naloga države, da pritiska življenjski standard svojega prebivalstva in da v interesu majhnega privilegiranega razreda preprečuje dvig velike mase svojih državljanov. Kjer pa se smatra država za varuha vladajočega razreda, tam povzroča nezadovoljstvo in sovražnost, a pri tem ni v stanju trajno napredka preprečiti.

Iz ekspozicije ministra za šume in rude.

V svojem ekspoziciji je podal dr. Nikšić zelo zanimive podatke o našem šumarstvu in rudarstvu in zato objavljamo njegove glavne podatke. Da bi se pogozdovanje izvedlo v popolni meri, bi bilo potrebnih 20 milijonov denarjev letno okoli 50 let. Iz raznih vzrokov pa se mora doba pogozdovanja raztegniti na daljšo dobo in leto je v ta namen določenih okoli 10 milijonov proti 4 milijonom leta 1924 in 1925.

V gozdnem gospodarstvu so proračunjeni dohodki države na 214 milijonov, izdatki pa na 124, tako da bo znašal prebitok okoli 90 milijonov. Dohodki bodo večji, ker so nekateri gozdovi še tako zarasli, da je večja eksploatacija nujna. Naša lesna industrija je v težki krizi in država bi ji morala priskočiti na pomoč. Kolikor je bilo v moči, je minister to tudi storil. Ni se pa zgodilo zadosti in treba bo lesni industriji predvsem pomagati s nižanjem železniških tarif. Kljub krizi pa je naša lesna industrija ohranila sebi trg v Severni Afriki in Franciji in deloma je mogla konkurirati tudi v Italiji. Velike težave pa izhajajo iz različne zakonodaje in vedno večja je potreba, da se doseže ta izenačenje.

Pri justifikaciji.

Kes ni vredno, najmanj pa estetično, gledati obsejanje in tudi zelo malo slovesna je taka justifikacija. Prav skoraj banalno enostavna in poleg tega — fizično neprijetna. Ne bom šel več gledat takih reči.

Vaska izrednost draži življenje in vzbuja nadovednost. Prvi filozof je bil oni, ki se je prvi začudil. In kaj je bolj izrednega, bolj čudnega, bolj nerazumljivega kot smrt! Tukaj pa se ti misterij smrti takorekoč ad oculos demonstrira, v svoji svoji večni nerazumljivosti pripravljeni in enostavnosti, v treh minutah, javno — skoraj banalno medicinsko. Ta nerazumljivost, to nujno nerazumevanje, ta filozofija je interesantna. In razen tega lahko tu še kos zemlje zraven ali se ostudno smehljaj — to se tudi vidi — ali celo zbijajšale in poveš svoje tehtno in tu brez dvoma — saj je oni daleč »pod tabo« — tudi mero-dajno mnenje. Moralno in nekako upravičeno in napol primoran k temu. In tu gre za največjo, najbolj čudno, najbolj metafizično stvar sploh v življenju človeka in človeštva od početka.

Tu jo lahko gledaš, tu lahko kritiziraš, tu se lahko naslajaš in se prijeten, takorekoč »moralno občutek« imas, da se ti kaj takega ne more zgoditi, ker si boljši, lepši od onega, saj si takorekoč — del eksekutorja in oblasti.

To nerazumljivo nasprotje, da se bo ta večni nerazumljivi misterij smrti — nekaj kar bi moralo biti vzvišenege nad vse —, da se bo dogodil in da se dogaja in to v točno naprej odmerjenih minutah in ob natančno pripravlje-

nih in vsem znanih okoliščinah, da se dogaja javno, ogabno priprosto in banalno, to je interesantno — filozofsko interesantno.

Drugače sme samo ljubljani, brat, oče, žena, mati k postelji umirajočega, tu pa vask hlapec. Kajti »častivrednih meščanov«, kot jih zahteva zakon, je presneto malo pri takih priložnostih.

Če kaj otopi čustva, potem to; in poleg tega je tako izigravanje tudi greh.

Ze dvorišče mariborske jetnišnice je tako čudno mrko in mračno in mokromrzlo, napol megleno oblačno jutro pa še poveča ta utis. Okoli v kvadratu visoka, menda trinadstropna poslopja jetnišnice z gluhimi, zamreženimi okni, gledajo temno gluho in brezizrazno kot slepa očesa na te razburjeno surove obraze, ki se gnetejo na malem prostoru spodaj. Vse to še zmanjša še itak majhen prostor dvorišča, da začneš težje dihati na dnu tega četverokotnega, temnega zaboja.

Vislice so čisto male. Dva navadna, bedasta kola kot dva rejena močica stojita gluho ob južni strani stene. Zdelo se mi je, da če bi imelo to dvorišče smetlišnico, bi morala stati neizogibno ravno na tem mestu.

Vrata, iz katerih pripeljejo zločince, so čisto majhna; hudobno majhna, sredi visoke trinadstropne jetnišnice.

Procedure izvršitve nočem opisati. Ni zanimiva niti estetična. Samo gola, kratka točno določena, nerazumljiva in mrzla fakta in nič drugega. Zdej se odpro vrata jetnišnice, zdaj koraka, rdeč je v obraz, zdaj stopi na oder, zdaj mu popravlja vrv, zdaj spodakne pručico itd. Golo, gluho, gluho in nerazumljivo —; morda radi neizmerne našega egoizma. Še dvakrat bolj se zapreš sam vase.

leta 1924 . . . 41.386.000 kvintalov
leta 1925 . . . 41.521.000 kvintalov

premoga.

Državni rudniki so v vsej produkciji bili udeleženi s 35 odstotki. Produkcija je torej silno narasla, od leta 1913 za 44 odstotkov in sicer od 29 na 42 milijonov kvintalov. Zato imamo danes premogovno krizo. To povečuje še uvoz tujega premoga in lani je znašala vrednost uvoženega premoga celih 300 milijonov dinarjev. V še večjo ilustracijo krize premogovne industrije bodi omenjeno, da morejo državni (s 33%) in trboveljski premogokopi (s 37%) kriti vso potrebo, dočim za ostale premogokope (30%) ne bi bilo trga. Neugodna je tudi bilanca naše železne industrije. Dasi smo dežela, ki relativno najmanj rabi železa, znaša uvoz tujega železa vendarle 100 milijonov dinarjev.

Nujno je, da se državno gospodarstvo v šumarstvu in rudarstvu vodi na isti način kot v privatnih podjetjih. Deloma je potrebno, da postane privatna inicijativa sploh merodajna. V ta namen je vlada tudi že dala podjetje Dobrlin-Drvar v zakup in v tem smislu se bo postopalo tudi v bodoče.

Politiches vesti.

Samotajni demokrati izven vsake kombinacije. — Po izglasovanju proračuna vladna kriza. Bograski ko zagrebški listi so pričeli pisati o predstoječi vladni krizi, ki ima izbruhiti takoj po izglasovanju proračuna. Seveda pa ta kriza ne bo izgledala tako, kakor bi želeli naši samotajni demokrati. Vsi njih računi, vse njih špekulacije so popolnoma brez podlage, ker so danes samotajni demokrati ravno tako izven vsake kombinacije, kakor so bili takrat, ko je prišlo do sporazuma med radikali in radičevci. Če se govori o predstoječi vladni krizi, potem brez izjeme vsi listi in politiki poudarjajo, da se nikakor ne bi razbila sedanja vladna koalicija, temveč bi se le zamenjale osebe. Enako soglasno pa se odbija tudi misel razširjenja sedanje vladne koalicije. Samo pritegnitev Davidovičevih demokratov se smatra kot mogoča, toda tudi le v tem slučaju, če ne stori nove vlade Pašić, temveč dr. Ninčič, ker Davidovičevi odločno odklanjajo vsako sodelovanje s Pašićem. Večja reorganizacija vlade je torej nad vsem verjetna, izključeno pa je, da bi se razbil sporazum, sklenjen med radikali in radičevci.

Splošna nezadovoljnost s delom sedanje vlade. Kakor je na eni strani vse prepričano, da mora koalicija med radikali in radičevci na vsak način še dalje trajati, tako pa vlada tudi splošno prepričanje, da je bilo vse dosedanje delo vlade zelo deficitno. Nad vse značilna je v tem oziru pisava radikalnega »Vremena«, ki pravi med drugim: Čeprav ima sedanja vlada vse predpogoje za intenzivno delo, vendar se splošno opaža, da rešuje komaj tekoče posle. Nobenega načrta nima za svoje delo in dostikrat ni sistematičnega dela niti v enem ministru. Med tem pa se vedno bolj množe akutna vprašanja, tako glede našega gospodarstva in naše slabe uprave, ki ima svoje vzroke v kompliciranosti uprave in korupciji uradnikov. V tem je glavni vzrok nezadovoljstva in sedanje latentne vladne krize. To nezadovoljstvo je zlasti močno v vladnih vrstah in v klubih so vladni poslanci govorili pogosto ostreje ko v skupščini opozicijski klub. Razpoloženje v radikalnem klubu je danes tako, da je klub faktično v opoziciji proti vladi in da glasuje za vlado samo iz strankarske discipline. Ravnotako pa vlada nezadovoljstvo tudi v klubu HSS, samo da je tu avtoriteta šefa kluba močnejša. To so pravi vzroki krize, dočim so druga neso-glasja samo manjše važnosti. Kot dokaz za obstoj krize se navajajo tudi vedno nove kombinacije o izpremembah v vladi. Od vseh teh kombinacij je najbolj resna ta, da se po izglasovanju proračuna — kar pa ni treba, da bi se zgodilo takoj — izvede večja reorganizacija vlade. Da bi se tudi razširila vlada s pritegnitvijo kakšne skupine iz opozicije, na to ni stvarne potrebe. Prvi izhaja vzrok krize iz vladnih vrst samih in ne iz opozicije in že zaradi tega ni potrebno razširjenje vlade. Drugi pa se smatra, da bi se s pritegnitvijo novih skupin samo otežilo delo vlade in povečalo sedanje težave. Zato bi se mogla pritegniti samo stranka, ki bi popolnoma soglašala s programom in delom obeh

strank (Davidovičeva). Da bi nastala vlada pred izglasovanjem proračuna, je le malo verjetno in zgoditi bi se moglo to le, če bi ena od koaliranih strank nenadoma preokrenila svoje stališče.

Dr. Ninčič na obzoru. Dasi se v radikalnih listih ne omenja ime Nikole Pašića, vendar pa je jasno, da velja velik vzrok nezadovoljstva samo njegovi osebi. Da ne gre za izpod rok, je v glavnem krivda N. Pašića, ki odloča o vseh vprašanjih, dasi njegovo zdravstveno stanje ne dopušta, da bi faktično vodil vse vladne posle. Zato se govori, da bi se Nikola Pašić umaknil v ozadje in bi stvoril novo vlado dr. Ninčič, ki bi zaupanje N. Pašića in še v večji meri zaupanje krone. Pri rekonstrukciji vlade, ki bi se izvedla, bi bile upoštevane vse skupine v radikalnem klubu, da bi se tako zatrlo vsako nezadovoljstvo. Boža Maksimović bi še nadalje ostal notranji minister, ker da imajo radičevci raje posla z ministrom, ki ga že poznajo, kakor pa da bi doživeli nova presenečenja.

Stjepan Radić o birokraciji. Pred celjaško predstavo Gogoljevega »Revizorja« je imel St. Radić daljši govor, v katerem je govoril tudi o birokraciji. Med drugim je dejal: Z istim nasprotnikom, s katerim se je boril Gogolj, se borimo tudi mi. Birokracija je tudi danes zlo. Uradniški zakon je zvezel vlado in narod. Ministri ne delajo nič drugega ko da podpisujejo napredovanja, razvrstitve in prevoditve iz ene stopnje v drugo. Z nobenim zakonom pa ni določeno, kakšne dolžnosti da ima uradnik. Sreča je samo, da imamo tudi uradnike, ki imajo našo dušo. Toda oni pa vrhovih, načelnikov, je nimajo. Mi smo le 8 mesecev v vladi in videli smo, da teh 8 in več tisoč birokratov misli le na sebe in celo tedaj, če so univerzitetni profesorji. Srečujemo večje plače, ne vidijo pa, da vasi nimajo šol, potov in da niti niso zavarovane pred poplavam. Birokrati hočejo vse za sebe, hočejo, da se vseh 13 milijard proračuna porabi za nje. — Kolikor se nanašajo te besede — in to se — na Beograd, so vsesekoli upravičene.

Običinske volitve. V Vukovaru so dale za rezultat: SDS 3 mandate, Nemci 1, delavci 2, kmetski federalisti 8, radičevci 4, radikali 5, socialisti nobenega mandata. — V Zemunu pa je bil rezultat volitev sledeč: Hrvatska mešanska lista 2 mandata, radikalna oficijelna 4, nemški radikali 2, nemška stranka 3, HSS 4, socialisti 1, SDS 2 mandata. Radikali so nazadovale, SDS pa je napredovala.

Zunanja politika Amerike se izpremeni. Ameriški veleposlanik v Londonu je poslal predsedniku Coolidge-u poročilo o položaju v Evropi. V tem poročilu pravi Houghton med drugim sledeče: Kontinent Evrope, kakor pridejo v poštev njegovi državniki, se ni iz vojne nič naučil. Zveza narodov je daleč od tega, da bi bila dejansko mednarodno sredstvo za mir in skuša ustvarjati alijanse kakor so bile one l. 1815, samo s to razliko, da ne morejo Evropi zajamčiti 40letnega miru. Na čelu tega gibanja je Francija s svojimi sateliti, ki jej pomagajo in dajejo pogum. Obnavljajoče jim pomaga tudi Anglija. Čeprav je večina angleškega javnega mnenja čisto drugega nazora, je po mnenju Chamberlaina tako sodelovanje s ozirom na dogodke na Vzhodu vendarle potrebno. Razorožitve evropski narodi ne žele, še manj pa, da bi se Amerika vmešavala v njih zadeve. Razorožitvena predkonferenca se bo sestala in razpravljala o stvarih, ki jih interesirane države sploh odklanjajo. In namenoma so se predlagali taki predlogi, da je uspeh konferenice že naprej nemogoč. Končno pravi veleposlanik: Nobenega upanja ni za razorožitve, dokler ne izgine sedanja blaznost ali pa ne pre-dre grozeča vojna katastrofa v sreci ljudi. Med Zdrženih držav, da se rešijo razorožitveni problemi, je nerešljiva v sled odpora Francije, Italije in Japonske. Houghton tudi ne vidi nobene možnosti, da bi prišlo do kompromisa med nazori Francije in Anglije. — Časopisje mnogo razpravlja o posledicah, ki jih more in ki jih bo najbrže tudi imelo to poročilo. Splošno se misli, da bo vsled tega poročila padel predlog o soudeležbi Amerike pri haškem mednarodnem razsodišču in da bo v Ameriki smagala takozvana »egoistična« politika, ki zahteva, da se Amerika tudi na gospodarskem polju odredi vsakemu sodelovanju z Evropo.

Menda se še obsojenec sam opazuje le kot objekt. Razumeti itak ni mogoče. Niti njemu.

Vrv okoli vratu, to popravljanje vrvi, ko je že itak okoli vratu, — saj mogoče sta bili samo dve sekundi — meni sta se zdeli dve minuti. Obsojenec menda dvoje življenj. Tako v pozoru na odru, glavo pokoncu, osem korakov pred sabo radovedne, zijajoče oči, bedaste in surove obraze, visoko nebo, mračno in mrzlo, obenem pa čutili, in do najmanjših podrobnosti in stresljajev čutili, kako ti potna roka od zadaj popravlja masno vrv okoli gola-tanca, ki bo zdaj, zdaj zarezala in napravila konec, — namreč nerazumljivo, nemogoče konec in to še ta, morda že drugi, na najboljšem slušaju tretji ali četrti trenutek. Ko ena sama mrtva misel mora zaplavati življenje mimo oči, zgorečeno v eno samo neznošno zavest.

Pravijo, da se ob takih trenutkih izredno fino, skoro smešno natanko, do najpodrobnejših nijans opazuje. Najprostejša reči: rdeči nos gledajočega mesarja ves z modrimi žilicami preprežen ali nemisljeni izraz so-sednega strešnega kleba ali nasprotnega jetniškega okna; še manjkajoči gumb na črni sukni bližnjega uradnika se opazi baje z izredno zainteresiranostjo. Vsaki izmed teh tisočerihi misli, ki se zaletavajo v obupni naglici, v tem kvadratnem prostoru pa je istočasno in z vsoto gotovostjo podlaga neizbežnost takojšnjega konca. Ta gotovost, da ni izhoda, mora biti najhujša. Saj še bolnik ne more živeti brez upa, ker je nemogoče in brez smisla. Na smrt obsojeni še val upajo, in sigurno in smešno naivno upajo na svobodo. Če bi jim vzeli to, potem šele se jim vzame vse.

Pravzaprav je kazn, ki je naloži družba

obsojenec desetkrat hujša in se mu dvoje vrne. Par minut, mogoče par sekund življenja med obsejanjem ko odvaga.

Pravijo, da bi morali javnost justifikacije odpraviti tudi, ker zbujajo zločinske instinkte, ki imajo s sadizmom mnogo sličnosti in ne tudi taki. Morednje samo ima v jedru seksualnost. Mogoče je bil prvi umor seksualen. V spolnem aktu samem je še ohranjen odsev nasilnosti in okrutnosti, ki dopušta to analo-gijo. Čudno razigrane obraze se je videlo in od ljudi, kjer bi najmanj pričakoval. Naj-hen, neboljen moštček, ki bo menda celo življenje mirno krojil hlače ali vlekel dreto in niti za dan ne bo prišel v konflikt s kazenskim zakonom, tu se je čudovito ojažal.

Pa tudi drugo je. Čisto osebno zadoščanje mu vidim na uzadovoljenem obrazu. Mislila, da je moral sovražiti Čiča ali Zlahtiča bolj iz zavisti kot iz bojazni. On si ne upa čes postaviti, ves je svezan in upogiben in prestrašen, zakaj bi se kdo drugi? Tudi on ima zločinske instinkte, o ja, toda vse je tako majhno, zverženo, nevedno. Z grožnjo ga ukrotiš. Za take je — in teh je večina — teorija ustra-hovanja. Ti uplejšo, da je vse premalo kaup, da vse prehitro gre, bolj počasi treba obegati. Neke dama — in celo gospodična — mi je nedavno rekla, da bi ona pustila zločince po desetkrat v dnevnih obdobjih na električni stol in ga tako — pomalem usmrtila.

Spomnil sem se slovenske ženske korespondence Jovo Čaruge. Ene pravijo, da so bile tudi take, ki so zahtevale, da se ga takoj obesi, ampak ne samo obesi, do kraja muči, druge so mu pa stavile kar naravnost najogabnejše ponudbe in se mu vdajale. Ene

Onevne vesti.

DVE ZANIMIVI TOŽBI.

Pred beograjskim sodiščem sta se pričeli dve nad vse zanimivi razpravi. Zade Pašić, sin ministrskega predsednika, ki glasom davčnega potrdila št. 89.665, z dne 1. januarja 1926, ne plačuje nobenih davkov, razen drag. Stojadinovića, uradnika v trg. ministarstvu zaradi razžaljenja časti. Stojadinović je nastopil obširen dokaz resnice za svojo trditve, da dela Rade Pašić z izigravanjem očeta, torej položaja kupčije na škodo države. Do razprave v tej tožbi se ni prišlo, ker je zastopnik toženega zahteval druge sodnike.

Druga zanimiva tožba je tožba vojnega ministra generala Dušana Trifunovića proti uradniku »Političnega glasnika«, Nikoliću. Tudi Nikolić je nastopil doka zresnice ter navaja troje stvari kot dokaz za trditve, izmešane v inkriminiranem članku. Vojni minister da je odstavil generala Tucakovića samo zato, ker ga je ta svoje dni kot komandant 5. vojnega divizije na solunskem frontu odstavil zaradi nesposobnosti kot šefa generalnega štaba. Dalje navaja Nikolić slučaj generala Miševića, ki ga je dal vojni minister obtožiti za osebne motive in ki je bil pred velikimi vojnimi sodiščem oproščen vsake krivde. Na oba procesa vlada v vsem Beogradu največje zanimanje.

Kaj končata oba procesa že kakorkoli, staendar oba procesa dokaz, da srbska javnost ne izgublja vesti in da se je tudi v Beogradu pričel boj, da postane naša država res pravna država.

Šeleli bi samo, da bi tudi Slovenija imela več odločnih borcev za popolno uveljavljanje pravne države, kakaj tudi v Sloveniji je v tem oziru izvršiti še mnogo dela.

BANKIR IN REVOLVER-ZURNALIST.

Starejša slovenska generacija, ki je prišla pred 30 leti rogovilla po Dunaju, se gotovo jako dobro spominja izvrstno urejenega tednika in poznejšega dnevnika »Die Zeit«. List je urejeval dr. Heinrich Kanner, eden najboljših in najsolidnejših dunajskih časnikov, ki je bil ob enem tudi velik nasprotnik takozvanih revolver-zurnalistov. Ko je enkrat nekega takega junaka zalotil pri nekem nečednem poslu, ga je prav trdo prijel in končno bi bila morala priti cela zveza pred sodišče. Kot priča bi bil moral nastopiti neki bančni ravatelj. Ko pa se je dr. Kanner tozadevno obrnil na bančnega močnika, mu je ta rekel: »Oprostite, gospod, tega jaz vam povem, da so mi revolver-zurnalisti mnogo ljubši kakor takozvani dostojni listi. Poglejte: Če izve dostojen časnikar nekaj, kar škoduje meni ali mojemu zvonu, obesi vse brezobzirno na veliki zvon. Nasprotno takim ljudem smo mi brez moči. Če ga ujemim, si nakopljem še njegovo osebno sovraštvo, kar je še slabše. Revolver-zurnalisti pride lepo k meni in mi pove, kaj je zvezo. Če je stvar neprijetna, se da s denarjem za lepo uredit, tako da pride namesto nasprotnega napada v list celo pohvala podjetja. In končno je še to nekaj vredno, da vsaj vem, kaj me čaka. Če res pride kakšen napad, je še vedno čas, da preprečim nadaljevanje. In ljudje niti ne zahtevajo mnogo, včasih namznost kakšno beraško vsoto. Tako so ti ljudje pravzaprav vaši tihi kompanjoni, kaj ne?« Tako je dr. Kannerju povedal znani budimpeštanski bančni ravatelj Kronfeld, nam pa dr. Kanner v »Neues Wiener Journal«.

Ce bi živel dr. Kanner v Sloveniji, bi tako prijetnega spomina iz svojega življenja nikakor ne bi mogel napisati, kajti v Sloveniji imamo samo dostojne časnikarje in absolutno nobenega revolver-zurnalista. V Sloveniji živi samo eden, ki se imenuje časnikar, ki berača in to sem jaz! Samo prepotrebne mi bančnega ravatelja še nisem našel.

J. P.

— »Uradni list« št. 26 z dne 20. marca prioblašča: Navodila za osnovo uslužbenih listov v resortu ministrstva za finance; razpis glade potrdil o izvozu blaga iz Poljske, razpis o ocarinjanju velopedov in motoklov; pravilnik o uporabljanju potniških državnih avtomobilov, tarifno obvestilo, da je voznina za seno znižana.

in druge so bile histerične, ene in druge brez uverenosti, brez postave in zakona v sebi. Pre, ker sovražijo in jim je tuja postava, pa ne vezem uklonijo iz bojazni; druge, ker je v anarhiji v njih in znore, ko vidijo, da more kdo živeti izven vseh mej, nepriznavajo drugega kot živalski nagon. Histerične so ene in druge. Spomnimo se slučaja Landru.

Prvoobeseni je bil izredno miren. Nad žlahtitjem so bili razočarani. Spomnil sem se »Zapiskov iz mrtvega doma«. Navaden človek, kmet ali rokodelce je sunil — v jezi morda, morda pijan — svojega sovražnika. Žalno se čudno: ta človek stopi za nekaj časa iz vseh mej, kolje in mori brez pomisleka, za rokodelstvo. Nič ni več posvečenega zanj na svetu. Naslaja se s studom, ki ga zbujajo drugi. Ta krinka, vse to razpoloženje traja običajno tik do šafota, potem pa — kakor, da bi odročal. Tam se uplame in izpremeni v sunjo. Kaj je bil prvi povod? Morda povsem nemoten.

O žlahtitju pravijo, da je že popolnoma pobit prošil za čaj, da se boji, da ne bi mogel hoditi.

Kdo ima pravico soditi? Umreti ni lahko. Morda je le popolno nerazumevanje sploh vsakega smisla ali upravičenosti do kakršne koli kazni. Potem je to skrajni atavizem. Potem je tak človek kakor žival, ki se brani, kolikor in kakor dolgo se ji brani, da brez misli in instinktivno.

Bodisi temu kakorkoli. Naj je smrtna kazen kot zakonska pravna institucija potrebna ali ne, eno je izven dvoma: javnost naj bo vključena.

— Prepoved protekcionizma. Minister za kmetijstvo in vede je izdal te dni naredbo, s katero uradnikom najstrožje prepoveduje vsakršno intervencijo v osebnih zadevah v svrhu protekcije, bodisi osebno, bodisi po njih osebah. Uradniki se imajo držati zgolj redne službene poti. O tej naredbi so bili obveščeni vsi uradniki potom okrožnice.

— Poljedelske rastave. V ministarstvu za poljedelstvo in vode se vrše priprave za poljedelske razstave, ki se prirede v jeseni v raznih krajih države. Ena od prvih bo razstava v Nikšiću, kjer bodo razstavljeni poljedelski proizvodi iz Črne gore.

— Nov zakon o borzah. Te dni se bo pretresal v Beogradu novi zakonski načrt o borzah, ki je bil sestavljen na zadnji konferenci borz. Zakon bo veljal za vsa država. Po tem načrtu smejo biti tudi ženske članice borze.

— Predlaganje društvenih pravil. Vsaka nova ali spremenjena društvena pravila je treba kakor doslej vložiti v 5 izvodih in sicer pri pristojnem srezem poglavarstvu odnošno v Ljubljani pri policijskem ravnateljsstvu. Priložiti je treba kolek 20 Din za rešitev. Vloga mora biti kolekovana s 5 Din, vsaka priloga in sicer tudi vsak izvod pravil pa s 2 Din, ako društvo ni oproščeno plačila takse, kar je treba izpričiti s predpisano štampiljko. One takse, za katere oprostitve izrečno ne velja, je treba plačati v vsakem primeru. Vsaj dva izvoda pravil morata imeti originalne podpise predlagateljev, pri spremembi pravil pa za podpisovanje upravičenih odbornikov. Pravila morejo ustrezati vsem točkam § 4. društvenega zakona. V interesu društev samih je, da so vse vloge popolne, ker so sicer društva sama kriva, ako se rešitev zavleče.

— Za rezervne oficirje. Opozarjamo na člen 6. pravilnika ministrstva vojske in mornarice od 29. avgusta 1925, E. G. Br. 7489 (Službeni vojni list za leto 1925, stran 1585), s katerim se priznava rezervnim oficirjem, kadar potujejo na vožbo, pravico na vožnjo s braviakom in sicer višjim oficirjem v I. nižjim pa v II. razredu. — Morebitne tozadevne ponovne nerednosti naj se javijo Udrženju rezervnih oficirjev — pododboru v Ljubljani. Kar se tiče povračila potnih stroškov (dnevnic in kilometraž) rezervnim oficirjem ob priliki potovanja na vožbo, je Udrženje rezervnih oficirjev na tozadevno zahtevo pododboru v Ljubljani podvzelo na merodajnih mestih potrebne korake, da se izpremeni čl. 256. zakona o ustroju vojske in mornarice. Istočasno se je izvršila na zahtevo pododboru v Ljubljani intervencija za izpremembo čl. 283. in 286. zakona o ustroju vojske v tem smislu, da se pravično urede prejemki rezervnih oficirjev, kadar vrše vojaško dolžnost (plača v obliki dnevnic, dodatek za momka in drva). Uspeh intervencij dopušča nado na skorajšnjo ugodno rešitev teh perečih stanovskih vprašanj.

— Regulacija Savinje. Te dni se je vršila v Celju anketa radi regulacije Savinje in njenih pritokov. Regulacija je radi vsakoletnih povodni zelo nujna.

— Poliklinika v Celju. V kratkem se otvori v Celju poliklinika za šolsko mladino. Ordinacije bodo brezplačne.

— Stavka čevljarjskih pomočnikov v Mostaru. V Mostaru stavkajo že kakih 10 dni čevljarjski pomočniki. Kot izgleda, stavka še ne bo kmalu končana ter je nevarnost, da se razširi. Državne oblasti v zadevi doslej še niso intervenirale.

— Šef perzijske zdravstvene komisije v Sarajevu. V Sarajevu je prisel šef perzijske zdravstvene komisije Abdul Said, ki bo proučeval po nalogu Zveze narodov organizacijo tamkajšnje sanitetne službe. Iz Sarajeva se poda v Beograd.

— Iz vrst finančne kontrole: Gotovo je, da jih je med nami stanovskimi tovariši mnogo, ki kljub dobri volji in nadarjenosti, niso bili toli srečni v svoji rani mladosti, da bi si mogli pridobiti ono znanje, kot mnogokateri drugi, ki so živeli ob strani starišev v dobrih razmerah. V prošlem letu se je pač pisalo o gimnazijskih težajih, ki jih je nameraval osnovati nas S. F. K. v vseh večjih centrih naše države, ali ta srečna misel se ni uresničila, sicer pa bi bili deležni teh udobnosti le nekateri, ki jih je mila usoda z meja zanesla v notranjost, ostalim pa takorekoč ne bi bili pristopni. Zategatelj naprošam vse svoje tovariše, kakor tudi g. orožnike, ki so prijatelji Vidovičevega kulturno-etničnega pokreta ali ki nameravajo vstopiti v njegovo dopisno šolo, ki obsega vse predmete realne gimnazije, poleg tega pa tudi nauk o govorništvu in filozofiji in ki je pristopna vsakomur ter nudi zaželjene uspehe slehernemu, ki ima voljo do učenja. Predvsem pa naprošam one, ki bi osnovali svoje Vidovičeve klube, da se mi javijo pisмено na naslov, in sicer nemudoma, kakor tudi ostali, da zaopčemo s skupnim delom, v znamenju obrazovanja naših src in duš v dobrobit sebi in našemu stanu. Uverjen sem, da moj klic ne ostane klic osamljenega popotnika v puščavi, temveč da bo našel v Vaših sreih tople odjek, kakor tudi krepko oporo in naklonjenost našega S. F. K., ki se je za naše težkoče zavzemal vsikdar. Vigred je v polju in logu — 21. marec, praznik prerodenja in ljubavi narave, zato naj vzdije v naših uklonjenih sreih, da bi postavimo temelj, na katerem bomo zidali in gradili ono, kar nam ni bor dano preje v ponos naši stroki in naciji! Lojze Smolej, od. t. k., Rovte nad Logatecem. — Na vse dopise na moj naslov, naj se priloži znamko za odgovor!

— V Sokolskem domu v Dol. Logatecu priredi na praznik 25. t. m. ob 8. uri zvečer pevski zbor narodno-železnič. glasbenega društva »Sloga« iz Ljubljane koncert pod vodstvom znanega pevovedca gospoda Mirko Premiča. Logatecni in okolici, ne zamudite prilike in posetite koncert v čimobilnejšem številu.

— Sensacionalna iznajdba Jugoslovana. Kot poročajo iz Amerike, je povzročil tam jugoslovanski državljani, inženjer Ljubomir

Skala s senzacionalno iznajdbo v radiotelev. Vtihotapljali so predvsem tobak, sol, saharin, vžgalice in papir za cigarete, končno pa jim je bilo dobro tudi vsako drugo blago, samo, če se jim je obetal dobiček. Tobak so vtihotapljali iz Macedonije, Hercegovine in Dalmacije, cigarete, iz Avstrije, Zadra in Reke, smotke iz Madjarske, sol, vžgalice, saharin, papir za cigarete in — potvorne kolke iz Avstrije.

Ljubljana

— Amandmani. Amandman pomeni peševsek, dodatek. V narodni skupščini se pačajo sedaj samo z amandmani, t. j. z dodatki k rednemu proračunu. Ti dodatki so na les podobni dvanajstini, v katere se lahko vse spravi, celo izpremeba kakšnega volilnega reda, n. pr. za ljubljansko mestno občino. Zato se za proračunske amandmane silno zanima tudi naš trosvet in s strahom ugiba: Ali bo ali ne bo? Ali ostane sedanji volilni red v veljavi ali ne? Ali bo zavladal čisti propore ali bo ostala sedanja določba, da odstuje relativna večina za dve tretjini mandatov? Ali bo sprejeta določba, da gladko obeti ljudje ne smejo kandidirati ali pa bo dovoljeno kandidirati le onim, ki nosijo brke pristržene a la Zahnbüstel? Vsa taka važna vprašanja je trosvet še ponovno pretresal in je po temeljiti vsestranski razpravi sklenil, da bo najbolje energično protestirati proti amandmanom, ki povzročajo trosvetu toliko nepotrebnih skrbi.

— Dva roparska napada v Ljubljani? Ljubljanska policija preiskuje dva zagonetna slučaja. V soboto zvečer je počil na Sv. Petra nasipu v bližini Rohrmanove hiše strel. Na Zmajevem mostu službujoči stražnik je našel na tleh brezposelnega natakarija Brdola Pavšlerja, ustrelenega v desno stran prsi. Pavšler je dejal, da ga je napadel neznan lopov, odal nanj strel iz revolverja, ter mu odvzel 4000 Din, srebrno uro in verigice. Na vogalu Tesarske ulice je imel rencontre neki ljubljanski tovarnar z nekim po imenu neznanim človekom. Kot pripoveduje, ga je neznanec nemudoma ustavil ter zahteval, da mu izroči svoj denar. Tovarnar ga je udaril mesto tega z velikim težnim ključem tako močno po glavi, da se je mož zgrudil, naker je zaklical tovarnar na pomoč. Prihiteel je stražnik, ki je napadalec legitimiral. Obe zadevi sta zaviti v misteriozno meglo. Pojasnila ju bo preiskava, ki je v teku.

— Tepeni italijanski trgovci. V soboto ponoči je napadla skupina mladih ljudi v Frančiškanski ulici tri italijanske trgovce ter jih precej hudo naklestila, naker je pobegnili. Tepeni Italijani so bežali nato v kavarno »Union«, kjer jih je obvezal dr. Drobnik. Ker stvar še ni dovolj pojasnjena, abstrahiramo od podrobnosti.

— Ispremembe v seznamu zdravnikov za Slovenijo. V imenik zdravniške zbornice za Slovenijo je bil nanovo vpisan dr. Vinko Drasch, zdravnik v Mariboru, izbrisan pa je bil dr. Dušan Mladenović, pomožni zdravnik v Topolšici, ker je umrl.

— Opozarjamo na oglas drogerije »Adrija«, Ljubljana, Selenburgova ulica 1 v inseratnem delu današnje številke.

— Obveščam cenj. občinstvo, da prevzamem od danes naprej avtomobilne vožnje tudi za Italijo. — Pavel Stole, avtokaki, Ljubljana, Poljanska cesta 3, telefon 942.

— Velikanski požar v Tokiu. V mestnem delu Sugamo v Tokiu je izbruhnil te dni požar, ki se je razširil z bliskovito naglico ter vpepelil nad 800 hiš, med temi več trgovskih. 7000 ljudi je brez strehe. Človeških žrtev ni bilo.

— Velik požar na Podgori pri Gorici. Na Sv. Jožeta dan je izbruhnil na Podgori pri Gorici požar, ki je uničil velik del novezasajenega gozda. Skupnemu naporu ognjegascov, vojaštva in civilnega prebivalstva se je posrečilo ogenj, ki bi bil uničil lahko ves gozd, lokalizirati. Gašenje je bilo zelo nevarno, ker je neprestano eksplozirala municija, ki leži v zemlji še iz za svetovne vojne. Kot se domneva, je zanetil ogenj kak nepreviden sprehajalec, ki je vrzel proč neugasel ostanek cigarete ali pa smodke.

— Eksplozija katastrofa v Ameriki. V Birminghamu je eksplozirala topilna peč. 16 oseb je bilo ubitih, 17 ranjenih. V sled eksplozije se je razlilo več sto ton stopljene kovine po okolici.

— Med poroko neveste ljubice v smrt. Na Mostaru poročajo: Mladi seljak Milan Obradović iz Drenovca je skočil, med tem ko se je vršila poroka njegove ljubice z drugim v Neretvo. Pred smrtonosnim skokom se je prekril.

— Samomor med uradnimi urami. V pisarni, med uradnimi urami se je ustrelil te dni v Beogradu železniški uradnik Sreten Zivanović. Samomor je izvršil popolnoma nepričakovano. Bil je dobre volje kot vedno. Sel je k svojemur šetu ter ga prošil, da naj mu reši neki akt. Medtem, ko mu je obrnil šef hrbet ter se sklonil, da potegne akt s police, je zaklical Zivanović: »Ah, pustite. Napravim sam.« Istočasno si je pognal kroglo v glavo. Obležal je na mestu mrtve. Kaj ga gnalo v smrt, ni znano, domneva pa se, da alkoholizem.

— Ker je bil odpuščen iz službe. V Stocktonu v Kaliforniji je te dni neki uradnik, ker so ga odpustili iz službe, oblezal. Jel je dirkati po cestah in streljal iz revolverja. Ubil je tri ženske in enega moškega, naker je skušal pobegniti v avtomobilu. Policija ga je jela preganjati pravtako v avtomobilu. Divji sev je končal s tem, da je padel umobolni s svojim avtomobilom v neko jamo, kjer je obležal mrtve.

— Epidemija samomora v Beogradu. V soboto sta se pripetila v Beogradu zopet dva poizkušena samomora. Zora Mikolčić je skočila iz nesrečne ljubice do nekega oficirja v Savo. Prisotni mornarji so jo potegnili iz vode ter odpravili v bolnico, kjer je izjavila, da se je njena vroča ljubica v Savi ohladila, tako da ostane sedaj raje živa in skuša trdo-srčnega oficirja pozabiti. V Uršulinski ulici so našli na tleh neznanega starca, ki je bil izpil stekleničico neke strupene tekočine. Identiteta starca še ni ugotovljena, ker mož nima pri sebi nobenih papirjev, govoriti pa ne more.

— Z bratranec pobegnili. 17letna sedmošolka Danica Filipović v Beogradu je izginila te dni od hiše. Skrbna mati je hitela na policijo, kjer je povedala, da je Danica smrtno zaljubljena v svojega bratrance, nekega furista, s katerim se hoče kljub njemu nasprotovanju na vsak način poročiti. Par ar nato so izsledili deklico detektivi v nekam-privatnem stanovanju, ki ga je bil najel njen ljubimec, s katerim je pobegnila v namenu, da bi se z njim tajno »poročila«.

— Cela divjasta vtihotapev je prišla tekom leta 1925 na Hrvaškem, v Slavoniji in Sloveniji finančnim kontrolnim organom v roke. Vsega skupaj je bilo prijetih 17.314 vtihotap-

cevi. Vtihotapljali so predvsem tobak, sol, saharin, vžgalice in papir za cigarete, končno pa jim je bilo dobro tudi vsako drugo blago, samo, če se jim je obetal dobiček. Tobak so vtihotapljali iz Macedonije, Hercegovine in Dalmacije, cigarete, iz Avstrije, Zadra in Reke, smotke iz Madjarske, sol, vžgalice, saharin, papir za cigarete in — potvorne kolke iz Avstrije.

Ljubljana

— Amandmani. Amandman pomeni peševsek, dodatek. V narodni skupščini se pačajo sedaj samo z amandmani, t. j. z dodatki k rednemu proračunu. Ti dodatki so na les podobni dvanajstini, v katere se lahko vse spravi, celo izpremeba kakšnega volilnega reda, n. pr. za ljubljansko mestno občino. Zato se za proračunske amandmane silno zanima tudi naš trosvet in s strahom ugiba: Ali bo ali ne bo? Ali ostane sedanji volilni red v veljavi ali ne? Ali bo zavladal čisti propore ali bo ostala sedanja določba, da odstuje relativna večina za dve tretjini mandatov? Ali bo sprejeta določba, da gladko obeti ljudje ne smejo kandidirati ali pa bo dovoljeno kandidirati le onim, ki nosijo brke pristržene a la Zahnbüstel? Vsa taka važna vprašanja je trosvet še ponovno pretresal in je po temeljiti vsestranski razpravi sklenil, da bo najbolje energično protestirati proti amandmanom, ki povzročajo trosvetu toliko nepotrebnih skrbi.

— Dva roparska napada v Ljubljani? Ljubljanska policija preiskuje dva zagonetna slučaja. V soboto zvečer je počil na Sv. Petra nasipu v bližini Rohrmanove hiše strel. Na Zmajevem mostu službujoči stražnik je našel na tleh brezposelnega natakarija Brdola Pavšlerja, ustrelenega v desno stran prsi. Pavšler je dejal, da ga je napadel neznan lopov, odal nanj strel iz revolverja, ter mu odvzel 4000 Din, srebrno uro in verigice. Na vogalu Tesarske ulice je imel rencontre neki ljubljanski tovarnar z nekim po imenu neznanim človekom. Kot pripoveduje, ga je neznanec nemudoma ustavil ter zahteval, da mu izroči svoj denar. Tovarnar ga je udaril mesto tega z velikim težnim ključem tako močno po glavi, da se je mož zgrudil, naker je zaklical tovarnar na pomoč. Prihiteel je stražnik, ki je napadalec legitimiral. Obe zadevi sta zaviti v misteriozno meglo. Pojasnila ju bo preiskava, ki je v teku.

— Tepeni italijanski trgovci. V soboto ponoči je napadla skupina mladih ljudi v Frančiškanski ulici tri italijanske trgovce ter jih precej hudo naklestila, naker je pobegnili. Tepeni Italijani so bežali nato v kavarno »Union«, kjer jih je obvezal dr. Drobnik. Ker stvar še ni dovolj pojasnjena, abstrahiramo od podrobnosti.

Maribor.

m— Obrtniški praznik je v Mariboru prav lepo uspel. Vršil se je v restavraciji »Union«. Bil je to prvi obrtniški praznik. Sprejeta je bila tudi resolucija in poslana udanostna brzojavka Nj. Vel. kralju.

m— Mariborski gostilničarji so imeli v sredo 17. t. m. svoj občni zbor. Za predsednika je bil izvoljen Konrad Znuđerl. Prvi sklep je bil, da se zadruga včlani v Zvezo gostilničarskih združenj v Celju.

m— Razstava domačih kunccev, ki se je vršila na vrtu gostilne Halbwild v Mariboru, od 19.—21. t. m. je bila slovesno zaključena s ugotovitvijo, da je zajčjereja v mariborski oblasti od lanskega leta napredovala. Obisk je bil povoljen. Zanimanje so vzbudili čevlji, izdelani iz zajčje kože, ki so po strokovni oceni — dobri.

Prosveta.

RHPERTOAR NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI.

Opera.
Začetek ob 20. uri večer.
Nedelja 21. marca ob 15. uri popoldne: Naša kri. Ljudska predstava po znižanih cenah. Iven. — Ob 20. uri večer: Pygmalion. Izven.
Ponedeljek 22. marca: Obri gospe Warrenove. Red A.
Torek 23. marca: Zaprto.
Sreda 24. marca ob 16. uri popoldne: Če pri de čarodej. Otroška predstava društva Atona. Izven. — Ob 20. uri večer: Druga mladost. Red E.
Četrtek 25. marca ob 20. večer: Pygmalion. Izven.
Petek 26. marca: Ana Christie. Red D.

Drama.
Začetek ob pol 20. uri večer.
Nedelja 21. marca: Grofica Narica. Izven.
Ponedeljek 2. marca: Zaprto.
Torek 23. marca: Boheme. Gostuje gospa Ada Poljakova. Izven.
Sreda 24. marca: Zongler Naše Ljube Gospe. Red F.
Četrtek 25. marca ob 15. uri popoldne: Manon. Gostuje gospa Ada Poljakova. Izven.
Operne pevke Ade Poljakove, ki gostuje v torek, dne 23. t. m. v operi »Boheme« kot Mimi, se ljubljansko občinstvo še gotovo s veseljem spominja. Pred par leti je v vlogi »Madame Butterfly« dosegla pri gostovanju v Ljubljani tolik uspeh, da se je ta opera njo mogla pred polno hišo šestkrat izvajati. Po odhodu iz Ljubljane je bila gospa angažirana dve leti v Beogradu, zadnje leto pa je nastopala v Parizu z največjim uspehom.

OBLEKE

za spomladansko sezijo po globoke znižanih cenah priporočila trdka

LOŽAR & BIZJAK

Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 21.

SPORT.

Mesto v boj proti Dempseyu — samomor. Zgodovina boksa beleži nenavaden slučaj. V meču Wellington (Delaware) bi se bil moral vršiti boksmatch med tamošnjim lokalnim matadorjem Ralphom Brooksom in Dempseyem. Ko so pa prišli Brooksovi sekundanti na njegovo stanovanje, so ga našli mrtvega: iz neznanega vzroka si je bil končal življenje.

Zanimiva statistika je podal občni zbor nemškega rešilnega društva v Dessau. V zvezi z velikemu razmahu kopališnega življenja se je število vstopilencev, ki so vsled neznanja plavanja našli smrti v vodi, znatno zmanjšalo in sicer je padlo od 4000 v prejšnjih letih na 2385 v letu 1925. Društvo je izdalo 100.000 propagandnih spisov in razdelilo 15.000 žepnih knjižic. Vzgojilo je 12.000 oseb po lastni metodi in izdalo 400 ljudem zrelostna spričevala.

Za zopetno medsebojno zблиžanje vsled vojske razdruženih držav delujejo bolj nego poklicani diplomati — izborni športniki. V mirnem tekmovalstvu pokažejo, kaj premore njih narod. Pomen takih športnih obiskov se ne podcenjuje več, vsaj v nekaterih državah in med temi je Amerika prva. — Tako je sprejel Coolidge nemškega plavca Rademacherja, Fröhlicha in Behrensaa v daljši avdenci in se z njimi razgovarjal o športnih zadevah.

V lahkoatletski tekmi med univerzama Cambridge in Oxford je zmagal Cambridge z 8 : 3 točkam.

Bolgari proti Srbom v Belgradu. 20. marca

se je vršila prva nogometna tekma po vojski med bolgarskim in srbskim moštvom. Belgrajska Jugoslavija je porazila F. C. XIII. iz Sofije z 12 : 5 (7 : 4).

Hoffov najnovejši trijumf. Čudoviti norveški Alloroudatlet Charles Hoff je zmagal v sedmobju, ki se je vršil v Newyorku. Porazil je dva najboljša desetoborce sveta, olimpijca Osborna in ameriškega mojstra Nortona. Zanimivo je, da je prišel Osborn, ki je bil favorit, še le na 3. mesto. Od 7 p. nog jih je dobil Hoff pet in sicer skok na daljavo in skok ob palici, tek na 60 y, tek čez stajeno 60 y in tek na 400 m. Norton je zmagal v metanju krogle in nepričakovano tudi v skoku v višini; Osborn je bil v teh dveh panogah drugi in Hoff tretji. Hoff je dosegel skupno 5885,3 točk, Norton 4708,4.

SAHOVSKI TURNIR NA SEMMERINGU.

V ponedeljek se je odigralo XII. kolo šahovskega turnirja na Semmeringu. Reti je premagal Tartakowerja, Aljechin dr. Tarrascha, dr. Michel Rosellija, Grünfeld Gilga, Yates Vaydo, Spielmann Kmocha. Partiji Rubinstein : Davidson in Treybal : Janowsky sta končali remis, partija dr. Vidmar : Niemciw je bila prekinjena. — Stanje po XI. kolu: Aljechin, Spielmann in Tartakower 9, Niemciw 8½ (2), Rubinstein 7, dr. Vidmar 6½ (1), dr. Tarrasch 6½, Reti 6 (1), Treybal 6, Gilg in Vayda 5 in pol, Janowsky, Yates 5, Grünfeld 4 in pol (1), Davidson 4 in pol, dr. Michel 4, Kmoch 3 (1), Roselli pol točke.

Gospodarstvo.

LJUBLJANSKA BORZA, dne 22. marca 1926.

Blago: Hrastovi plohi, 90, 110, 130 mm, od 2,50 m napr. in od 20 cm napr., media, ea. 43 cm, feo vag. meja bl. 1100; hrastovi frizi od 25 do 55 cm in od 5 do 8 cm, feo vag. meja bl. 1250; hrastovi hlodi od 35 cm prem. napr. in od 3 m dolž. napr., feo vag. nakl. post. hrvatska bl. 400; brestovi neobrobli, plohi, od 60 do 100 mm, od 2,50 m in 20 cm napre., feo vag. meja den. 1050; brestovi hlodi, 30 do 40 cm prem. in od 4 m napr., feo vag. meja den. 450; drva bukova, napolsuha, feo meja, 10 vag., den., bl. in zaklj. 17,50. Premog: kal. ca. 7000 antracit, Orle, feo vag. Skofljica: kosovec, za tono bl. 500; kockovec bl. 450; orehovec bl. 400; zdrob bl. 350; kal. ca. 4800, feo vag. Ormož: kosovec bl. 260; kockovec bl. 240; orehovec bl. 210; zdrob bl. 190; kal. ca. 3500, feo vag. Novo mesto: kosovec bl. 170; kockovec 100 mm bl. 150; orehovec 50 mm bl. 140; zdrob bl. 130; rovní bl. 120. Pšenica bačka, 76/77, feo vag. nakl. post. bl. 285; koruza: času prim. suha, feo Postojna tranz., za april bl. 160; času prim. suha, par. Sid, 1 vag., den., bl. in zaklj. 117,50; mlevna (Mahlmaiss), par. Beli Manastir bl. 145; umetno suš., feo vag. nakl. post. bl. 135; inzulanka, feo vag. Ljubljana bl. 165; koruza činkvanfin, par. Beli Manastir bl. 188; ječmen poml., 65 kg, par. bačka post. bl. 165; rž, 71/72 kg, par. Ljubljana bl. 225; ajda, feo vag. Ljubljana bl.

260; oves rešetani, feo vag. nakl. post. bl. 175; otrobi drobni, feo vag. nakl. post. bl. 115; rž domača, feo vag. Beltinci bl. 210; proso rumeno feo vag. Beltinci bl. 210; fižol beli, feo vag. nakl. post. bl. 150; čebulček, feo vag. Novi Sad bl. 500; krompir beli, feo vag. Beltinci, 1 vag., den., bl. in zaklj. 79; la Portland cement dalmatinski: v jutajskih vrečah, feo Split bl. 40; v papirnatih vrečah, feo Split bl. 44.

Vrednote: Invest. pos. iz l. 1921 den., bl. in zaklj. 72; vojna škoda den. 289,75, bl. 292, zaklj. 289,75; zast. listi Kranj. dež. banke den. 20, bl. 22; kom. zad. Kranj. dež. banke den. 20, bl. 22; Celjska pos. den. 200, bl. 205; Ljublj. kred. banka den. 190; Merkantilna banka den. 102; Slavenska banka den. 50; Kreditni zavod den. 165, bl. 175; Strojne tovarne den. 100, bl. 105; Trboveljska den. 350, bl. 358; Papirnice Vevče den. 110; Stavbna družba den. 80, bl. 90; Sešir den. 115, bl. 120.

BORZE.

Zagreb- 22. marca. Devize: Newyork ček 56,681—56,981, London izplačilo 276,06 do 277,26, ček 276,06—277,26, Praga 168,15 do 169,175, ček 0—168,6, Curih 1093,29 do 1097,29, Milan izplačilo 227,58—228,78, ček 227,4—228,6, Dunaj 800,75—804,75, Berlin 1352,43—1356,43.

Curih, 22. marca. Beograd 9,14, Newyork 519,25, London 25,24½, Pariz 18,3875, Praga 15,39, Milan 20,87, Bukarešta 2,19, Sofija 3,75, Varšava 62,50, Dunaj 73,225, Berlin 123,65, Budimpešta 0,00727.

Jack London:

Morski vrag.

Živeti! Živeti! Živeti! kričiš, in ti kričiš sedajle, tukajle, ne pozneje. Ti dvomiš o svoji neumrjčnosti, e? Ha-ha-ha! Nisi prepričan o njej. Ni te volja, da bi jo šel prekusit, Ej, vedno temnejše prihaja. To je tema smrti, konec obstanja, nehanje čutenja, nehanje gibanja, kar se zgrinja nad teboj, se spušča nad tebe, vstaja okrog tebe. Oči ti postajajo nepremične, steklenijo. Moj glas slišiš slabotno, kakor iz dalje. Mojega obraza ne moreš videti. A še vedno se boriš v mojem prijemu. Brešč z nogami. Telo se ti zviža kakor kačino. Prsa se ti dviga, napenjajo. Živeti! Živeti! Živeti! —

Več nisem slišal. Zavest mi je objela tema, ki jo je bil tako živo opisal; ko pa sem prišel zopet k zavesti, sem ležal na tleh, on pa je kadil smotko in me zamišljeno metril. Iz njegovih oči je sijala tista stara znana radovednost.

»No, ali sem te prepričal?« je vprašal. »Na, vzemi požirek tegale. Rad bi ti staval nekaj vprašanj.«

Odklonilno sem valjal glavo po tleh. »Vaši dokazi so preveč — ee — nasilni, učinkoviti,« se mi je posrečilo spregovoriti ob silnih bolečinah v grlu.

»V pol ure boš zopet dober,« me je zagotavljal. »Iz jaz obljubljam, da ne bom več vporabljal telesnih dokazov. Sedaj pa vrstani, pa sedi na stol.«

In kakor da bi bil igrača tega vraga, sem se za-

šel zopet razgovarjati o Omarju in Pridigarju. In še pol noči sva presedela ob tem razgovoru.

Dvanajsto poglavje.

Poslednjih štiriindvajset ur je bilo priča pravcega karnevala krutosti in nasilnosti. Izbruhnila je liki nalezljiva bolezen v kabini in se razširila vse do sprednjega dela ladije. Sam ne vem, kje bi prišel. Vzrok vsega pa je bil v resnici Wolf Larsen. Razmerje med mornarji, napeto vsled sporov, preprirov in jeze, je bilo v stanju nestanovitnega ravnovesja, in zle strasti so vzplamtele liki perzijska trava.

Tom Mugridge je ovaduh, vohun, toživec. Skušal se je sliniti okrog kapitana in priti zopet milost pri njem, s tem, da mu je prinašal pošte o mornarjih. Dobro vem, da je on bil tisti, ki je prinesel nekoliko naglih besedi Johnsona Wolfu Larsenu na ušesa. Jhnson si je, kakor vse kaže, kupil obleko iz povoščenega platna v ladijski zalogi in je našel, da je bila zelo slaba. Seveda je takoj raznesel glas o tem po ladiji. Ladijska zaloga obleke je nekaka majhna prodajalna obleke in podobnega blaga, kakor jo imajo po vseh ladijah, ki hodijo lovit morske pse; zaloga obsega različno robo, ki jo potrebujejo mornarji. Karkoli pa mornar kupi iz te zaloge, se odtegne njegovemu poznejšemu zaslužku na loviščih morskih psov. Kakor z lovci, je namreč tudi z veslači in krmarji čolnov. Na mesto plače prejmejo

delež, toliko in toliko od vsake kože morskega psa, ki ga ujame dotični čoln.

Meni ni bilo nič znanega o Johnsonovem godrnjanju zoper ladijsko zalogo, tako da mi je prišel prizor, ki sem ga bil pričal, docela iznenada. Pometel sem bil pravkar kabino in Wolf Larsen me je bil zapletel v razgovor o Hamletu, njegovem najljubšem shakespearejevem junaku, ko je prišel po stopnicah Johansen, za njim pa Johnson. Poslednji je snel čepico z glave, kakor je navada na morju, in je spoštljivo obstal sredi kabine, zibajoč se neumno ob guganju ladije, in obrnjen proti kapitanu.

»Zapri vrata in zapahni zapah,« je velel Wolf Larsen meni.

Ko sem storil zapovedano, sem opazil, da se je v Johnsonovih očeh pojavil nek skrbipoln svit; vendar se mi niti sanjalo ni, kaj to pomeni. Niti sanjalo se mi ni, kaj je imelo priti, dokler se ni zgodilo. On pa je takoj iz početka vedel, kaj prihaja, in je srčno čakal. V tem njegovem ravnanju sem našel popolno zavrnitev vsega Wolf Larsenovega materializma. Imel je prav, zavedal se je, da ima prav in zavoljo tega ni imel strahu. Za pravico bi umrl, če bi bilo treba, ostal zvest sam sebi, odkrit do svoje duše. V tem se je zrealila zmaga duše nad mesom, ukrotljivost in pravna veličina duše, ki ne pozna utesnitve ter se dviga nad čas in prostor in snov z gotovostjo in nepremagljivostjo, kakoršne ne rodi nič drugega kot večnost in neumrjčnost.

Vabimo

cenjeno občinstvo, da nas obišče v naših novih prostorih ŠELENBURGEVA ULICA ŠT. 1, kjer vam nudimo vse običajno drogerijsko blago, kemikalije, zdravstvene in kozmetične preparate itd.; najfinejše francosko, nemško in angleško parfimirano in navadno milo, parfume vseh vrst in znamk, creme, puder itd.; fotografske aparate in različne potrebščine, kakor plošče, papir itd. svetlovnoznanih tovarn.

Bogata izbira!

Cene izredno nizke!

Izborna kakovost!

Se priporoča cenjenem občinstvu

Drogerija „ADRIJA“, Ljubljana
sedaj Šelenburgova ul. 1.

VSAKDO

si lahko izboljša svojo eksistenco s pravilno uporabo najboljših šivalnih strojev

„Gritzner“ in „Adler“ ter z nedosežnimi pletilnimi stroji „DUBIED“.

Te si nabavi pod ugodnimi pogoji edino pri trditi

JOSIP PETELINC, Ljubljana

blizu Prešernovega spomenika ob vodi levo.

MALI OGLASI

Šteje oglasom do 10 besed Din 3, večja nadaljnja beseda 30 pen.

Absolvent trg. tečaja

iskal službe pri kakem voščem podjetju. Gre tudi nekaj mesecev brez plačila. — Ponudbe prosim na upravo lista pod: »Dobra noč«.

la Trapist sir

ala Marija Steru po 22,50 Din kg pošilja po železnici in pošti Mlekarna in sirarna Josip Dvornik, Badljevina (Slavonija).

VINOCET

tovarna vinskega kisa, d. z o. z., Ljubljana, nudi najfinejši in najokusnejši namizni kis iz vinskega kisa.

Zahtevajte ponudbo!

Tehnično in higijenično najmoderneje urejena kisarna v Jugoslaviji.

Pisarna: Ljubljana, Dunajska cesta štov. 1a, II. nadstropje.

PREMOG - ČEBIN

Welfova ulica 1/II. - Telefon 56.

Kupi se

vsako količino jelovih ali smrekovih pol-moralov v deležni 35/70 mm in 4 m. — Obvezne ponudbe na upravo lista pod »Benetke«.

Sobo

s separatnim vhomom išče mlad gospod uradnik. — Ponudbe na upravo lista pod »Sobac«.

Službo služkinje, postrežnice ali kaj sličnega

išče sicer ne več mlado, toda zdravo, krepko, pridno in inteligentno mlado dekle z dobrimi izpričevanji. — Ponudbe na upravo lista pod »Zanesljivac«.

Mlad zakonski par

brez otrok išče meblirano sobo, po možnosti v bližini dolenskega kolo dvora, za takoj. Ponudbe na upravo lista pod »Takoj 10c«.

Stekleno

stakleno opeko imajo stalno v zalogi Združene opekarnice d. d. v Ljubljani.

Oglašajte v „Narodnem Dnevniku“!